

P. BUZOGÁNY ÁRPÁD

Görbe Pityu szerencsétlensége
(Novella)

Katona Görbe Pityu a mai napig sem békült ki a sorssal. A kapu előtt, a kispadon ült egyedül a szürkületben, aprókat bólogatva motyogott, egyik kezével egy botot tartott térdei között, másik kezét maga elé emelve hadonászott. Pedig talán jobb lett volna békét kötnie, mert így mindig ő húzta a kurtát. Suhanc korában egy nyári esőkor villám csapott a cserefába, ami alá behúzódott. Csak a szele találta, mondták az idősebbek, akik már láttak ilyent. A fa törzsét mintha földig hasította volna valaki, a szállkás darabok hajításnyira szóródtak szét a fűben. Ő azonban megmaradt. Estefelé találtak rá, miután már tűvé tették érte a falut. Nyitott szemmel feküdt a földön, de nem lehetett tudni, érti-e, amit mondanak neki. Hónapok múlva állt lábra, véznácska is maradt egész életében. Ahogy megerősödött, dolgoztatott, amit lehetett, de a keményebb munkát nem bírta, így hát – a Katonák nemzettségében elsőként – elvállalta a csordapásztorságot egy öreggel.

Nem házasodott meg. Aztán, amikor már jól benne járt az időben, és egyedül maradt a házban, összehoronálták egy szomszéd falusi fiatal özvegyasszonnyal, ám a tűzről pattant, szájas asszonyka rövid idő múlva hazaköltözött egy szó nélkül, mindenfélét összekapolva a házból, amit csak lehetett: szóttest, gabonát, edényfélét. Pityu, ahogy estefelé a csordával beért a faluba, talán utolsónak tudta meg, mi történt vele.

Bármilyen háborgó természetű volt, sosem tudta érvényesíteni akarátát, a felnőttek átnéztek rajta, jobb esetben megsajnálták, még a suhanc legénykéek is ugratták ezzel-azzal, ha módjuk volt rá. Olyankor kipirosodott az indulattól, szinte érthetetlenül hadart, és veszettül hadonászott maga előtt.

Próbált ő több is lenni, mint aminek látszott, gyönyörű beszédeket szedett össze magában egy-egy lakodalomra, egyéb ünnepségre, de mivel gyenge volt a hangja, néhány próbálkozás után le kellett mondania a közszereplésről. Húsvéti verseket, névnapi köszöntőket fabrikált néha, amikor megkérték. Ha idejében szóltak, felkészült rá, volt is ideje egész nap ilyeneken gondolkodni, aztán fejből mondta el a szép, rimes sorokat, helyben megtanította bárkinek, de le nem írta soha. Bicskjával gereblyefogakat, más apróságokat faragott, volt is otthon neki mindig ilyenféle egy kartondobozban, csak kérti kellett, ha valakinek szüksége volt rá.

Az égiekkel, úgy látszik, állandó háborúságba keveredett. Egyik esztendőben pályát akarván változtatni, elvállalta a harangozást. Abban az évben hétszer kellett tűz miatt harangot kondítania, hét épület égett le a faluban. A babonás népség másik esztendőre nem fogadta őt meg, pedig hűségesen ellátta minden teendőjét.

Úgyhogy visszatért az állatok mellé, egy árva gyerekkel pástorkodott. Amikor úgy nézett ki, rámosolyog a szerencse, mert távoli rokonai valamilyen nyugdíjat intéztek neki, az égiek haragja ismét lesújtott rá: villámcsapás miatt leégett a hatalmas csűr fele, mellette a pajták is.

Úgyhogy Katona Görbe Pityu csupán magára számíthatott, és magára is egyre kevésbé. Eljárt az idő fölötté, súrolta már a hatvanat, és míg a világ nem lehet pástorkodásból megélni. Megíratta hát a kérést a hivatalhoz, hogy éjjeliőrségre pályázik. Kutyái mind jók, és villanylámpája is van – írták még a papír aljára, hogy alkalmasságát a legkomolyabban bizonyíthassák.

Eltelt azóta több hét is, válasz még semmi. Egy jó hónap van még hátra a pástorkodásból, ha nem vállalja Márton napjától még hóesésig. Ha minden úgy lenne, ahogy elképzelte, újesztendő első napján már bakterként állhatna szolgálatba.

Hatalmas autó lassított, lámpái belehasítottak a sűrűsödő szürkületbe. Idegen férfiak szálltak ki, ócskaságokat, régi bútort, fonókereket, függőlámpát kerestek. Neki van ugyan mindenféle, állt fel a padról, az első szobában ott a nagymama bútor, a középsőben az anyjáié, napvilág a padlásokon is szét lehet nézni, sárral kitapasztott gabonataratótól osztovátáig mindenféle ósdiságot ott tartottak régebb is.

Jó pénzt ígértek ezért-azért, és a beszélgetés azzal zárult, hogy másnap, kissé korábban visszajönnek szétnézni. Katona Görbe Pityu úgy érezte, megfogta most az Isten lábát. Minek annyi bútor, úgyis raktárnak használja az első szobát, kanapé pedig három is van a kapun belül, amelyik tetszik, vigyék. Azzal aludt el, hogy a pénzzel színes televíziót és tangóharmonikát vesz, a többit félreteszi, hogy legyen, amihez hozzányúlni bármikor.

A fiatal emberek tartották is a szavukat, másnap még haza sem ért, háza előtt várta egy kis teherautó. Van itt minden, ahogy mondani szokták, használt koporsón és elhagyott gyereken kívül szinte minden kerül, mosolygott a hízott képű úriemberekre. Innen egy kanapé, onnan egy szekrény, meg tálas, faragott keretű tükör, még a nagymama diófa ágát is kicipelték, pedig arra volt szétterítve a szemes paszuly, egy abroszon. A végén a faliorát is lekasztották, a padlásról néhány cserepet már ráadásként adott oda.

Leültek a konyhaasztalhoz, jóféle körtepálinkát vett elő, azzal kínálta a vendégeket. Áldomásba – tette hozzá. Az idegenek értettek a szóból, összeszámoltak mindent, egy sárgás bankót tettek az asztal sarkára előlegnek. Holnap hozzák a főnöktől a többit. Valutában, mert annak nem vesz az értéke! Felhajtották a pálinkát, a maradék félliternyit nagylelkűen utánuk vitte a kapuig.

Azóta várja őket, már hányadik napja? A két kezén nem is tudja megszámolni. Hej, csak hozzák már azt a pénzt, majd ő megmutatja, Görbe Pityu kicsoda a faluban!

A kutya a lábához simult, megrezzenett ettől. Felállt és bement. Tüzet sem gyújtott,

Lélek .
 - 160cm x 50cm x 40cm, kőszó,
 2007

elment a kedve, amint a bútorok üres helyét látta. A tükör mögött ami pókháló volt, azt sem takarította le. Szalonnát és túrót evett, aztán kiment az udvarra.

Állt egy darabig, az eget nézte. Hogy mit beszélgetett az égiekkel, senki nem tudhatja. Bement a csűrbe, a hosszú létrát az udorhoz támasztotta, a csűrkapuról leakasztotta a régi istrangot, hurkot vetett a végére, és elindult fölfelé.

Reggel, hogy a csorda úgy megkésett, a gyerek kereste. A csűr földjén találta meg, mellette a szakadt istrang, a végén hurokkal. Észnél volt, de nem tudott se mozdulni, se beszélni, úgy összetörte magát. A gyerek felkiabálta a szomszédokat, többen is beszaladtak az udvarra még az úton járók közül is.

Egy markos fiatalember, a helyzet komolyságát látva színlelt vidámsággal szólt hozzá, ölébe kapva:

– Mivel foglalkozik maga, Pityu bá? Legalább egy főpróbát tarthatott volna, hallja, hogy ne járjon ilyen szerencsétlenül.